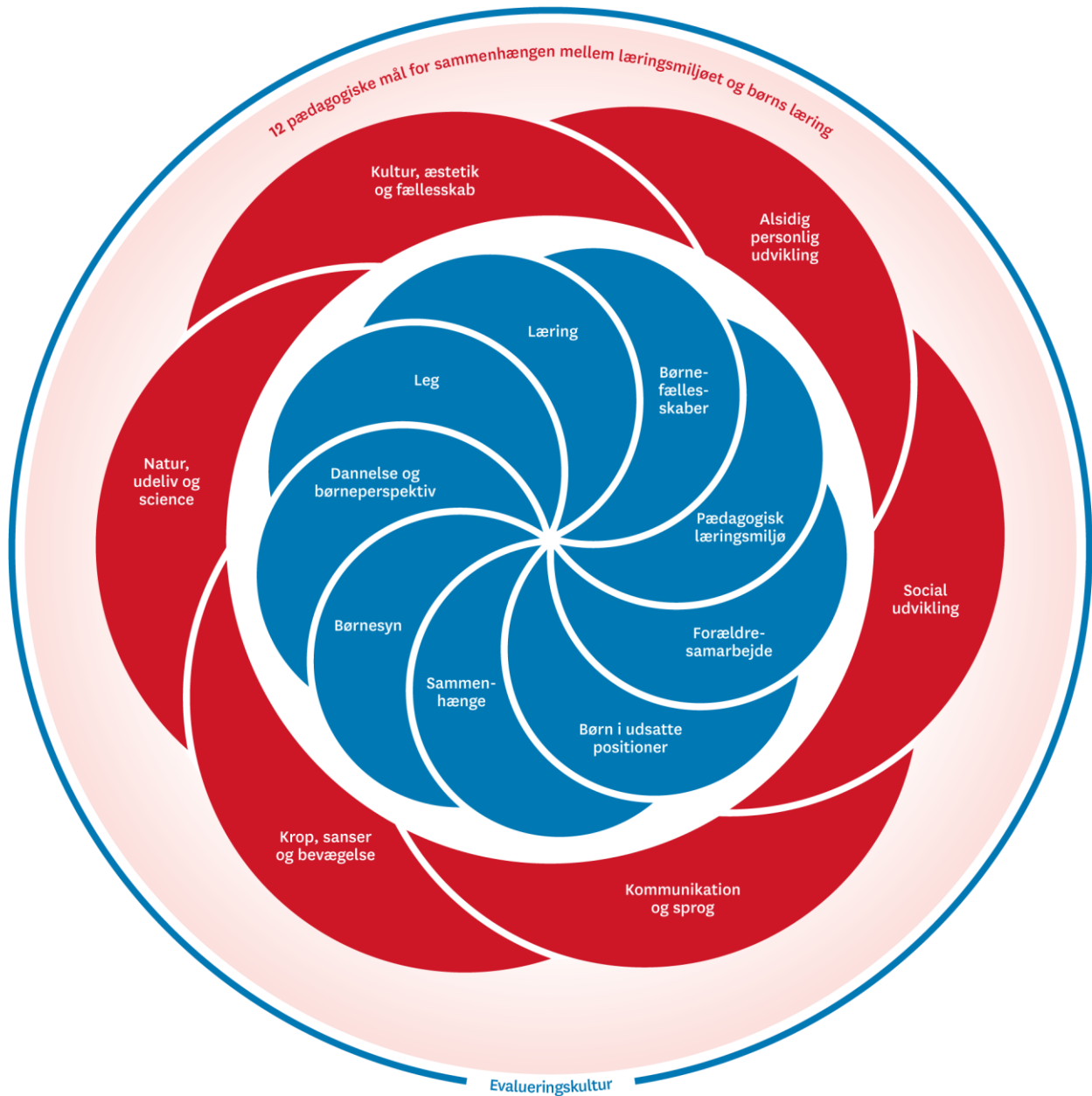

Pædagogisk læreplan for Solstrålen-Smørhullet

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Hvem er vi?

I september 2014 blev to små vuggestuer slået sammen til Vuggestuen Solstrålen-Smørhullet med plads til 72 vuggestuebørn fordelt på 2 matrikler

Solstrålen ligger på Tingvej 23.

Den består af 3 stuer med 12 børn på hver og et stort fællesrum som er hjertet i huset.

Vi har en dejlig legeplads.

Smørhullet ligger i Dagøgade i stueetagen som en del af en beboelsesejendom der ejes af Vibo.

Der er tre stuer med 12 børn og et stort fællesrum, alle rummene har adgang til vores egen skønne natur legeplads.

Det pædagogiske personale er dem der varetager det daglige pædagogiske arbejde med børnene og dette arbejde tager udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan, Københavns kommunes pejlemærker og klyngens pædagogiske principper samt enhedens egne værdi ord og forståelse af disse.

Klynge fællesskab

Institutionen indgår sammen med 6 andre institutioner i en klyngestruktur. Institutionerne i klynge AD er udover os: Multiverset, Elverhøj, Grøftekantten, Gullandsgården, Det lille Univers & Himmelrummet.

Det, som kendetegner den pædagogiske profil i klyngen, er et fælles syn på børn. Vi ser børn som ligeværdige mennesker, som er nysgerrige og som har lyst til at lære i et socialt fællesskab.

Vi tror, at børn har mange potentialer og mener at det er institutionernes opgave at skabe et læringsrum, som giver plads til at gå på opdagelse sammen. Vi mener, at børn har mange "sprog" at udtrykke sig på, og vi vil bestræbe os på at udfordre dem alle.

Vi har et fælles ønske om at klynge AD vil bestå af institutioner, som arbejder i et anerkendende miljø, og som støtter både børn og voksne i at tænke kreativt, og at vi er kendetegnet ved pædagogisk kvalitet.

Klyngen er fysisk lidt spredt, men er en del af samme nærmiljø på Amager.

De fælles pædagogiske ledetråde nævnes i et senere afsnit.

Klyngen har en fælles klyngeleder.

Klyngens pædagogiske ledetråde/børnesyn

Klyngens institutioner er en del af samme nærmiljø på Amager, men vores virkeligheder er forskellige. Derfor tager den enkelte institution udgangspunkt i den aktuelle børne-, forældre- og personalegruppe. Desuden tager vi afsæt i egen kultur og traditioner. Dette betyder, at vi udfolder pædagogikken på mangfoldig vis, hvilket vi opfatter som en styrke i det fælles samarbejde. Vores værdier bygger på tankerne fra Pædagogisk Perspektivplan samt Københavns kommunes pædagogiske pejlemærker.

De pædagogiske ledetråde

Forholdet mellem børn og personale:

Det er pædagogens ansvar at have en anerkendende tilgang og omsorgsfuld relation til barnet.

Pædagogen skal kunne afstemme sig i forhold til barnet og dets behov.

Pædagogen skal kunne skabe fælles opmærksomhed i forhold til omverdenen.

Pædagogen skal kunne anlægge et børneperspektiv.

Pædagogens børnesyn skal tage udgangspunkt i, at alle børn har rettigheder og afspejle, at alle børn har kompetencer og er nysgerrige.

Forholdet mellem børn:

Der skal være rammer, der gør det muligt for børn at opdage verden og lære noget nyt sammen.

Pædagogen skal skabe rammer for et aktivt børnefællesskab, hvor det er muligt at danne venskaber og legerelationer.

Alle børn skal opleve, at de er vigtige bidragsydere i et inkluderende fællesskab.

Hvordan børn lærer og udvikler sig:

Børn skal have mulighed for at eksperimentere og lære i et aktivt fællesskab.

Børn skal have mulighed for at fordybe sig i det, de er særlig optaget af.

Pædagogen har ansvar for, at alle børn kan være en del af et forpligtende fællesskab.

Pædagogen skal anerkende, at der er forskellige måder at lære på.

Pædagogen skal kunne placere sig hensigtsmæssigt i læringsrummet og formå at følge børnenes spor.

Børn skal aktivt involveres i deres hverdag og have medbestemmelse.

Hvordan børn trives, lærer og udvikler sig via leg:

Børn skal have mulighed for selv at udtænke, iværksætte og gennemføre lege alene og sammen med venner.

Børn skal møde kreative pædagoger, som bidrager med oplevelser til legen.

Pædagogen skal skabe indbydende og spændende lege- og læringsrum.

Det fysiske miljø:

Det fysiske miljø skal understøtte og inspirere til børns og pædagogers læring

Børn skal have mange forskellige sansemæssige udfordringer

Det fysiske rum skal afspejle børns alder, læreprocesser og identitet

Børn skal have en oplevelse af at møde æstetik i hverdagen

Refleksionskulturen omkring pædagogikken:

Læreplanens temaer skal fortolkes på baggrund af det fælles barnesyn

Pædagogen skal kunne skifte perspektiv og se situationen fra en andens ståsted.

Pædagogen skal være parat til at gøre sin praksis til genstand for kollegial dialog og fortolkning.

Børn med særlige behov:

Et barn er først og fremmest et barn

Børn med særlige behov skal have særlige rettigheder

Alle børn har ret til at blive inkluderet i en børnegruppe

Alle børns kompetencer skal gøres synlige

Pædagogen skal kunne samarbejde tværfagligt.

Forældresamarbejdet:

Samarbejdet mellem pædagogen og barnets forældre skal bygge på forældrepartnerskabstanken, dette indebærer at:

Pædagogen skal invitere forældrene til et dialogisk ligeværdigt samarbejde.

Pædagogen skal anerkende og tilrette praksis ud fra, at forskellige oplevelser med og perspektiver på barnet, henholdsvis hjemme og i institutionen, giver bedre grundlag for at få viden om/forstå barnet.

Pædagogen skal arbejde for, at der skabes fælles læring og etablering af et fælles tredje mellem pædagogen og forældrene.

Pædagogisk grundlag

Processen

At komme i gang med udarbejdelsen af den styrkede læreplan, har været længe under vejs. Der har været bump på vejen og Corona har sat sit aftryk på hverdagen. Dette har haft betydning for graden af involvering hos medarbejderne. Dette skyldes til dels nedlukning og nødpasning, påbud mod afvikling af personalemøder og personalets fastlåste arbejdsfunktion i en lille fast gruppe.

Med udgangspunkt i denne omstændighed, gik vi dog alligevel i gang. Vi startede med at udarbejde en brainstorm omkring indhold, tanker, opsætning, medarbejder inddragelse – hvordan og på hvilken måde samt en tidsplan for arbejdet.

De små opgaver

Vi besluttede at, vi ville uddelegere små opgaver til medarbejderne. Vi delte dem op i små teams. Opgaverne bestod i at beskrive den pædagogiske vinkel, på hvilken måde dette blev understøttet gennem aktiviteter og læringsmiljøet på nuværende tidspunkt. Medarbejderne skulle komme med en faglig beskrivelse og dernæst eksempler fra hverdagen.

Emnerne var:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring

Materialet blev samlet og vi sammenskrev materialet med det i forvejen udarbejdede materiale. Dertil kom nye beskrivelser og formuleringer samt anskuelser.

Næste skridt i processen

Gennem medarbejderinddragelse – små opgaver i samme teams (eller stue/gruppevis) skal vi tage fat på og udarbejde korte retningsgivende beskrivelser samt eksempler som understøtter de 6 læreplanstemaer.

Vi anvender samme metode, hvor grupperne forholder sig til 1 eller 2 temaer som de beskriver og understøtter med eksempler.

Vi indsamler materialet og samskriver det så det giver mening og tydeligt beskriver tilgangen og den pædagogiske vinkel samt effekten for barnet.

Dernæst step 3

Vi præsenterer og gennemgår det første udkast i fællesskab. På et personalemøde. (materialet deles ud inden)

Der bliver afsat tid til at vi fælles eller i grupper kan komme med justeringer- nye vinkler eller skarpere formuleringer.

Herefter nedsættes en arbejdsgruppe med repræsentanter fra begge institutioner.

Denne arbejdsgruppe skal udarbejde det endelige produkt. Herefter skal arbejdsgruppen præsentere det igen for personalet og i den forbindelse laver vi nogle samarbejdsøvelser hvor vi anskuer den styrkede læreplan ind i vores praksis.

Målet med metoden er, at den enkelte medarbejder skal føle ejerskab og medansvar for vores læreplan. Det skal anvendes og ses som et dynamisk redskab til konstant nysgerrighed og motivation for at gå på genbesøg i vores fagidentitet.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Børnesyn

Alle børn er værdifulde, og alle børn skal føle sig værdifulde.

I Solstrålen-Smørhullet definerer vi barnet som et "lille menneske" et individ med kompetencer, kapacitet og kvalitet i kraft af sig selv Vi er optagede af at støtte barnets vilje og behov for at forfølge egne interesser og intentioner. Vi støtter barnets motivation og drivkraft til at gøre sig forstået, set og hørt.

Alle børn er forskellige og virkeligheden mangfoldig, vores udgangspunkt i det pædagogiske arbejde, er det enkelte barn. Børn skal ikke kunne det samme, på det samme tidspunkt. Vi ser børnene drevet af lyst, nysgerrighed og glæde. Samtidig er vi bevidste om at udvikling ikke ses som en forandring "inde i" barnet, men snarere må betragtes som et bevægende forhold mellem barn og omverden. Det er i kraft af egne livs omstændigheder, at barnet vil udvikle sig som person. Det lille barn har krav på både beskyttelse og læring i et trygt samspil. Dette skal ske med nærværende og omsorgsfulde voksne, der tager ansvar for barnets trivsel i vuggestuen.

Vi møder børnene i øjenhøjde og er nysgerrige på barnets intentioner og signaler. Vi stræber efter at skabe en genkendelig hverdag, hvor barnet inddrages i meningsfulde sammenhænge.

Vores mål er, at børnene føler sig respekterede, vigtige, lyttet til, og at deres mening betyder noget, også selvom de voksne sætter rammen.

Barnet skal opleve sig som en del af fællesskabet. Alle børn har behov for og krav på at opleve et tilhørsforhold også i kulturelle fællesskaber.

Vi møder alle børn med intentionen om, at barnets potentiale skal blomstre og modnes i et troværdigt samspil og trygt miljø.

Vi forholder os løbende til, om vi møder vi barnet i øjenhøjde og er troværdige og tilgængelige i mødet. Giver vi barnet oplevelsen af at stå i verden - som et individ?

Dette er vigtige mål og emner til refleksion, som vi arbejder med. Vi skal altid være optagede af at forfine og tilpasse vores refleksionskultur omkring det enkelte barn og barnets udbytte. Dette skal ske i et samarbejde med hinanden.

Dannelse og børneperspektiv

Dannelse

Vi stræber efter at skabe en ramme hvori barnet oplever, at dets bidrag ses som væsentlige og vigtige elementer i hverdagen. Vores tilgang tager afsæt i at se barnet som medskabende i eget hverdagsliv. Dette fordrer, at vi er lyttende, nysgerrige og rummelige i mødet med barnet.

Dannelse er en proces hvori barnet etablerer en dybere forståelse af sig selv, egne værdier og identitet.

Vi arbejder understøttende i forhold til at støtte og styrke barnets dannelse. Dette gør vi ved at sikre barnets mulighed for deltagelse, involvering og erfaringsdannelse. Altså muligheden for at blive klogere på noget og på sig selv.

Børneperspektivet

Vi er optagede af at skabe en hverdag, som er meningsfuld for barnet. Gennem en nysgerrig tilgang etablerer vi sammenhænge, der tager afsæt i børneperspektivet. Vi arbejder undersøgende omkring barnets perspektiv og intentioner, ud fra dette bestræber vi os på at skabe en hverdag, der afspejler vores viden, omkring barnet og børnegruppen.

Afrunding.

Barnets mulighed for dannelse skal ses i samspil med den hverdag barnet er en del af. Vi arbejder målrettet henimod at etablere en hverdag hvor barnet, gennem meningsfulde sammenhænge og understøttende rammer udvikler et helt jeg, en kerne af tro på egen kunnen og et mod på og lyst til at være en del af noget større i fællesskabet og hverdagen.

Leg

"At lege er at leve" - råbt med høj og glad barnestemme.

Legen er barnets første sprog- vi ser legen som barnets mulighed for at øve sig i at mestre relationerne og skabe en egen forståelse, af verden omkring sig.

Det er gennem legen, at barnet får kontakt til og mulighed for at udtrykke sine tanker og følelser. Dette er en grundlæggende måde at være til stede i verden på for det lille barn.

Vi ser legen, som en afgørende medspiller. Vi tilstræber at leg hos os er præget af glæde, sjov, deltagelsesmulighed og spontanitet i et tilpasset læringsmiljø. I legen er alt muligt. Legen er en genspejling af barnets verden og en mulighed for at forstå sig selv og omverdenen og kunne forandre den.

Leg er livsvigtig for børn og derfor er vores udgangspunkt altid- at vi skal være igangsatte, ude på noget og nysgerrige sammen med børnene.

Vi arbejder struktureret med fokus på legen og legens mange nuancer samt muligheder. Dette betyder, at vi har fokus på barnets mulighed for selvinitierede lege, men også rammesatte lege, hvor den voksne er opmærksom på legens dynamik og tilpasser legen med nye tiltag eller nye ideer. Gennem legen har vi også mulighed for at arbejde med et inkluderende sigte. Vi kan gennem leg skabe grobund for, at nye legerelationer etableres og at børn oplever succes i legen.

I Solstrålen-Smørhullet arbejder vi med "åbne døre". Det mener vi, giver barnet stor bevægelsesfrihed. Det giver større muligheder for at vælge aktiviteter og større mulighed for at vælge legekammerater og voksne på tværs af stuerne. Børnenes muligheder for at knytte venskaber og kontakter er vigtige færdigheder, hvilket denne struktur understøtter.

De åbne døre giver barnet mulighed for at finde en alderssvarende og særlig ven blandt 35 andre børn i huset. Vi er opmærksomme på at etablere legegrupper på tværs af stuerne som sikre barnet en mulighed for spejling og udvikling gennem leg og aktivitet i et tilpasset fællesskab.

Børn har krav på at være en del af et legemiljø- et fællesskab hvor der er plads til forskellighed og fantasi. Vores ambition er at sikre dette hver dag og for alle børn. Derfor er vores tilgang at vi er ét fælles hus med mange ressourcer til gavn for alle børn.

Læring

I Solstrålen og Smørhullet er vi optagede af det lille barns mulighed for bred læring.

Vi tror på, at barnet udvikler sit potentiale gennem hverdagens mange læringsrum. Vi inddrager barnet i hverdagens rutiner for herigennem at skabe en forståelse for sammenhæng. Her er vi optagede af at inddrage et sprogmiljø i hverdagens mange rutiner.

Vi er opmærksomme på at benævne situationer og genstande- samt handlingen. *Du holder den grønne kop- der er vand i den grønne kop.*

Læring finder sted hele dagen, dette kræver vores opmærksomhed og vi skal være nysgerrige på konstant at skabe miljøer hvor barnets mulighed for læring er i spil.

Dette fordrer, at man skaber et alsidigt læringsmiljø, hvor barnet kan øve sig og tilegne sig viden om sig selv om omverdenen. Vi har fokus på at skabe en hverdag hvor barnet kan bruge sin krop, øve sig samt være deltagende i udviklingen af aktiviteter.

Det er vigtigt i Solstrålen og Smørhullet, at vi er undrende og nysgerrige sammen med børnene. Vi skal undersøge og skabe ny viden gennem eksperimenter og forsøg.

En gruppe børn er på tur til vandhullet- her fanger de haletudser-målet er at tage nogle haletudser med hjem, se dem vokse og få ben for derefter at blive til frøer. Som afslutning cykler vi tilbage til vandhullet og slipper de små frøer fri.

Vi tilrettelægger dagene så barnet tilbydes forskellige aktiviteter der støtter barnets mulighed for deltagelse i læring og trivsel. Hverdagen er en blanding af rutiner, planlagte aktiviteter og børneinitierede lege.

Hverdagens rutiner er et genkendeligt og tilbagevendende læringsmiljø. Her har vi mulighed for at skabe fokus på barnets sprog, oplevelsen af et fællesskab, selvhjælpende og ejerskab.

I Smørhullet holder vi fælles samling om morgenen. Her er alle børnene i spil i et særligt tilrettelagt forløb. Vi justerer løbende indholdet for at tilgodese børnegruppen. Vi ændrer aldrig hele samlingen - små dele af gangen.

I Solstrålen spiser vi altid i de grupper vi har aktiviteter i. Det har betydning for dialogen der skabes omkring måltidet. Her sikrer vi meningsfulde sammenhænge for barnet.

Børnefællesskaber

Alle børn har ret til og krav på, at tilhøre et børnefællesskab. Børnefællesskabet vægtes højt i Solstrålen og Smørhullet.

Det vi som institution har mulighed for at tilbyde barnet er, at være del af en gruppe, en nødvendig del af en helhed. Denne vinkel er vi meget opmærksomme på i vores planlægning af hverdagen.

Børnefællesskaber etableres og dannes hele tiden. Men vi skal sikre, at alle børn møder dette fællesskab hver dag. I Smørhullet arbejder vi med det store fællesskab til vores morgensamling.

I hverdagen deler vi os op i mindre grupper. Her har vi mulighed for at arbejde med det lille fællesskab. Her er der bl.a. fokus på relationer, selvregulering og involvering. Nogle børn deltager automatisk i fællesskabet og andre kan have behov for at blive guidet.

I de små grupper, er der god plads og tid til at støtte det enkelte barn samt være optaget af og styrke gruppens kontakt og begyndende relation. Vi skal dog altid huske på, at børn også har brug for tid til fordybelse med sig selv. Her omsætter barnet erfaringerne fra fællesskabet.

Det skal være ok, at barnet i små perioder har nok i sig selv. Her mener vi, at barnets behov for at være 'alene' og være optaget af og opslugt af noget, for barnet særligt spændende. Vi er opmærksomme på barnets signaler og forsøger altid at tilgodese barnets behov. I vores optik kan man godt i perioder, deltage på afstand og stadig være en del af fællesskabet.

I Solstrålen arbejder vi i grupper hver dag. Grupperne etableres med udgangspunkt i børnene og deres interesser.

Børns erfaringer, legekompeter og dannelse skabes i samspil med andre. Alle mennesker er afhængige af samspil og tilhørsforhold for at kunne trives.

Vores ambition er at skabe rammerne for begyndende venskaber, relationer og et stærkt tilhørsforhold. Derfor er det vigtigt, at vi er optagede af hvordan vi sikrer, at barnet støttes og styrkes i mestringen af fællesskabet

Vi gør os følgende overvejelser, når vi tilrettelægger og planlægger det pædagogiske arbejde.

- Relation og kontakt – hvem er i hvilke grupper og hvorfor?
- Rammerne og målet – hvad er visionen og hvordan arbejder vi henimod målet?
- Intentionen og hensigten – hvad ønsker vi at opnå og hvorfor?
- Barnets udbytte – hvad ønsker vi effekten skal have, for barnet og gruppen+

Vores intention og ambition omkring børnefællesskaber er grundlæggende, at i et børnefællesskab skal der være plads til forskellighed og fordi vi er institutioner med børn og voksne i mange farver og former, håber vi at bidrage til tolerance og samklang af mangfoldighed hos børn og voksne.

I et børnefællesskab skal kulturen bære præg af nysgerrighed, glæde og motivation for deltagelse og et stærkt tilhørsforhold/tilknytning. Vi stræber mod etableringen af et stærkt fællesskab, hvor styrken ses i samspillet børnene imellem.

I Solstrålen og Smørhullet genspejles det pædagogiske læringsmiljø af en høj grad af fagligt engagement og motivation både i forhold til den strukturelle kvalitet, men også den processuelle kvalitet.

Hos os er det ikke tilfældigt heldigt, hvordan dagen ser ud. Vi er optagede af at skabe de bedst mulige rammer, hvori alle børn trives og udvikler sig gennem leg, motivation, fællesskab, tilgængelighed og deltagelsesmuligheder

Vi arbejder med udgangspunkt i vores faglige viden og husets værdigrundlag, altid med barnet og gruppen som omdrejningspunkt. Dette kommer til udtryk i måden vi løbende justerer og tilpasser hverdagen, så den bliver meningsfuld for børnene. Vi forholder os konstant til vores egen rolle i strukturen samt hvilke læringsmuligheder vi tilbyder det enkelte barn.

Vi tilstræber en positiv grundstemning blandt børn og voksne. Vi er opmærksomme på at sikre stjernestunder for alle børn. Denne opmærksomhed og sensitivitet understøttes ligeledes af børnesynet.

Eksempel fra hverdagen.

Det er eftermiddag i Smørhullet, solen skinner og det er tid til solcreme, Villads på 2 år skal have solcreme på, men den dag har han ikke lyst. Pædagogen fortæller ham, at vi alle skal have solcreme på, så vi kan passe på solens stråler. Pædagogen siger ” så giver vi hinanden solcreme på ” Villads sige ”okay, jeg giver dig på ”

Villads blev mødt og fanget i et øjeblik, hvor han kunne se det sjove i at give pædagogen solcreme på, så det blev et ligeværdigt samspil.

Vi bestræber os på en konstant faglig stillingtagen omkring egen praksis – herunder metode, tilgang og evaluering af hverdagen. Vi er optagede af at etablere de optimale rammer for alle børn - dette danner fundamentet for vores læringsmiljø i Solstrålen og Smørhullet.

I Solstrålen og Smørhullet tager vi afsæt i det brede læringsmiljø. Alle dagens timer ses som et læringsrum for barnet og en del af en læringsproces. Barnet oplever læring hele

dagen hvad enten det er planlagte aktiviteter, børneinitieret leg, strukturerede rammer eller det upåagtede og "usynlige" i hverdagen- rutiner og overgange.

Vores ambition er at skabe balance omkring læringsmiljøet og give plads til at alle de ovenstående elementer bringes i spil hver dag.

Det pædagogiske sigte i de daglige rutiner har samme værdi som planlagte aktiviteter. Barnets hverdag er bygget op omkring faste rutiner. Disse rutiner gør vi meningsfulde for børnene.

F.eks. deltager børnene i at hente madvognen, de sætter service på vognen efter måltidet og smider hagesmækken i vaskekurven, efterfølgende kan man hjælpe med at vaske stole af, eller der bliver læst højt fra en bog på den bløde madras.

Her etableres en kobling og en meningsfuld overgang for børnene- tiden fra måltidet til barnet skal sove, bliver en glidende overgang, hvor barnet ikke presses ud i en usikker og udsat position grundet træthed og fortravlede voksne.

Vi er optagede af, at overgangene ikke stikker ud som situationer der skal overstås. Men ses som en mulighed for at skabe udviklingspotentiale hos det enkelte barn gennem deltagelse.

Måden vi planlægger og organiserer hverdagen på, orienterer sig altid henimod barnets udviklingspotentiale og gruppens interesser. Vi er opmærksomme på, at læringsmiljøet skal have en effekt for det enkelte barn. Dette udmøntes i barnets mulighed for at være deltagende og have indflydelse på hverdagen.

Eksempel fra hverdagen

Et par tvillinge drenge på 2 år er meget optaget af metroen. En formiddag er det tid og rum til at en pædagog kan tage på en Metrotur kun med de 2 drenge.

Det skabte glæde var samtaleemne både hjemme og i vuggestuen i flere dage

Dette er et eksempel på hvordan vi bringer børnesynet i spil. Måden vi tilrettelægger hverdagen på, skaber rum hvori barnet kan udvikle sig og danne erfaringer som understøtter barnets dannelse. Vi sikrer gennem legezoner, barnets mulighed for deltagelse, i leg og fællesskab.

Legepladsen inddrages også i vores pædagogiske læringsmiljø. Vi ser barnets læringsmuligheder her, som optimale i forhold til plads og afvekslende muligheder. Der er plads til den vilde leg, plads til at fordybe sig i sandkasseleg, men også mulighed for at gå på opdagelse i naturens foranderlighed.

Vi leder efter insekter, snakker om snegle og mariehøns - synger sange der styrker barnets sprogforståelse og bestræber os på, at følge barnets nysgerrighed. Vi planlægger aktiviteter og forløb på tværs af grupperne og vi sikrer, at der altid er tilgængelige voksne.

Som erfaring efter Corona, er vi blevet opmærksomme på, hvilke muligheder, den "opdelte" legeplads giver for fordybende leg. Dette vil vi bringe i spil fremadrettet og etablere

mobile rumdelere, det giver mulighed for at en mindre gruppe børn kan deltage i en forpligtende relation omkring et emne.

Det pædagogiske læringsmiljø ser vi som et resultat af måden vi tænker, børnesynet, opmærksomhed på barnets dannelse, børneperspektivet, børnefællesskaber samt leg og læring. Dette er afgørende elementer, der har betydelig indvirkning på hvordan vores pædagogiske læringsmiljø har taget form. Vi forholder os jævnligt til følgende elementer, for herigennem at opkvalificere læringsmiljøet til gavn for barnet og børnegruppen.

- Rammen - institutionens struktur og mulighederne samt begrænsningerne heri
- Overgangene – hvordan sikrer vi en genkendelighed for barnet og hvordan ses effekten for barnet
- Rutinerne - Hvordan sikrer vi barnets mulighed for deltagelse og erfaringsdannelse herigennem
- Legezoner – Hvordan opnår vi chancelighed for alle børn gennem legezonerens forskellige muligheder
- Aktiviteter – hvilke aktiviteter og forløb igangsættes- hvad er barnets udbytte og det faglige fokus
- Relationer og tilknytning – hvordan sikrer vi fællesskabet og fastholder trivsel i børnegruppen. Hvad ser vi og hvordan kan dette understøttes gennem leg, fagligt fokus og fælles opmærksomhed.

Samarbejde med forældre om børns læring

Når et barn og en ny familie starter i enten Solstrålen eller i Smørhullet, vil de altid blive mødt af en 'kontakt voksen'. Denne medarbejder har til opgave at sikre tid og plads til en god modtagelse.

Det er medarbejderens ansvar at etablere et trygt og positivt første møde. Vi har en procedure, der sikrer, at vi kan modtage nye familier ud fra et værdisæt om, at alle med gang i huset, skal opleve at de er velkommen og her er der plads til forskellighed.

I det første møde er det medarbejderens ansvar at beskrive hverdagen og den nye ramme det lille barn bliver en del af. Det er afgørende for samarbejdet, at der afstemmes forventninger og at forældrene oplever sig som eksperterne omkring deres barn. Det vi kan tilbyde, er viden om og kendskab til børns udvikling og den pædagogiske tilgang for at sikre barnet positiv udvikling og trivsel. I dette samspil skal udgangspunktet altid være barnet. Barnets udbytte og effekten for barnet.

Vores rolle og samarbejde med forældrene omkring barnets læring, trivsel, udvikling og dannelse

Den daglig snak er en blanding af den særlige og unikke fortælling fra dagen, men også en guidende og vejledende tilgang. Vi er optagede af at barnets læringspotentiale altid er i fokus - vi ser vores rolle som vejledende og ikke som en anvisning.

Vi vil altid møde forældrene i deres virkelighed og vi ved at familier er forskellige, og familiemønstre lige så mangfoldige og nuancerede som der findes familier. Dette er altid vores tilgang. Vi møder familierne ydmygt og med en oprigtig intention om, at skabe det bedste læringsmiljø for deres barn.

Den daglige snak har stor betydning, vi ved, at forældre til et lille barn, ønsker vejledning og sparring omkring barnets trivsel, læring og udvikling. Dette ansvar påtager vi os både i hverdagen, men også under mere rammesatte forhold. Eksempelvis ved samtaler og forældremøder. Et af vores vigtigste mål er, at der findes ingen skjulte dagsordner når vi holder møder. Dette skaber tryghed og tillid til vores intentioner.

Vi benytter os også af at skrive dagbog. Her øver vi os i at være beskrivende omkring dagens gang, set ud fra en pædagogisk vinkel. Dette giver forældrene en mulighed for at være nysgerrige på vores pædagogik og hvilken betydning det har for deres barn. Vi er optagede af at skabe en tydelig kobling mellem dagens gang, aktiviteter og udviklingspotentialet for det enkelte barn heri.

Alt samarbejde kræver tillid, opmærksomhed, engagement og troværdighed. Det er vores ambition at etablere dette i ethvert møde og samarbejde.

Etableringen af det tillidsbaserede samarbejde har afgørende betydning for barnets læring. Vi skal sikre os, at alle parter i samarbejdet tager ansvar for at dele den viden vi har med og omkring barnet. Dette skal gøres, i et respektfuldt samspil.

Vi skal sikre os, at vi opfattes som guidende og vejledende og ikke anvisende og belærende. Alt samarbejde kalder på tryghed og tillid. Dette er vores ansvar at etablere. Vi skal alle være optagede af, hvordan vi sammen kan etablere de optimale vilkår og rammer for barnet. Dette gælder både i institutionen, men også hjemme. Vi har fokus på barnets generelle trivsel og er opmærksomme på om der er behov for justering af rytmen.

Grundlaget for denne handling ligger i, at vi oplever det lille barn som uoplagt og ikke modtagelig for læring i løbet af formiddagen. Det har vi ansvar for at italesætte og handle på.

Målet er, at vi sammen skal finde en strategi der tilgodeser barnets behov og orientere os henimod en metode til og understøtte barnet til bedre trivsel.

Det planlagte samarbejde

Vi planlægger løbende samtaler med forældrene. Her inviteres de til en snak og vidensdeling omkring deres barns generelle trivsel og udvikling. Her er der plads til, at vi kan uddybe den faglige vinkel omkring barnet og barnets udvikling samt udviklingspotentiale.

Vi tilbyder følgende samtaler

Trivselssamtale efter ca.3 måneder

2 års samtale. Vi vil inddrage arbejdet med TOPI til vores samtaler- her kommer vi rigtig godt omkring hele barnet. Derudover bringes samarbejdet også i spil og kan diskuteres og optimeres. Vi øver os på at inddrage små videosekvenser for at tydeliggøre sammenhængen

Derudover afholder vi forældremøder med relevante oplæg omkring børn. Vi forbereder oplæg der henvender sig til børnegruppen.

Børn i udsatte positioner

I Solstrålen og Smørhullet arbejder vi med justering og regulering af praksis, når vi møder et barn i en udsat position. Vores afsæt er altid at undersøge barnets potentiale for herigennem at skabe de bedste muligheder for barnet. Vi observerer barnets mønstre, intentioner, handlinger og relationer. For herigennem at etablere et fundament for barnets udvikling, deltagelse og trivsel.

Det allervigtigste, vi kan tilbyde et barn, der har det svært, er vores fulde opmærksomhed omkring ny rammesætning til gavn for barnet. Dette kan være mindre justeringer, som en fast og tæt voksen i en periode, det kan også være større tiltag som en fast tilknytning til en mindre gruppe børn.

Det er altid personalets ansvar at skabe rammerne hvori barnet kan trives. Dette gælder i alle aspekter af dagen. Barnet skal møde et læringsmiljø, hvori barnet kan mestre fællesskabet og dagens gang.

Vores fokus er rettet mod at sikre en genkendelig hverdag for barnet. En rammesætning der møder barnets behov og sikrer, at barnet oplever sig som deltagende og en del af

fællesskabet. En genkendelig hverdag med rammesatte strategier skaber tryghed hos barnet og giver ro og overskud. Dette skal omsættes til nye strategier for barnet, og dermed støtte og styrke barnets trivsel, udvikling og dannelse.

Det er afgørende, at vi arbejder med den positive deltagelsesmulighed for barnet. Ethvert barn har krav på chancelighed i samspil med andre mennesker. Vi skal sikre os, at barnet oplever sig som en del af fællesskabet også til trods for, at fællesskabet til tider opleves på afstand. Her mener vi, at barnet trækker sig, er observerende eller anskuer fællesskabet udefra.

Vi tror på, at et barn hvis sanseapparat er på konstant overarbejde, har brug for små pauser i løbet af dagen. Et rum hvori barnet kan finde ro og bearbejde de mange sanseindtryk fra dagen. Vi er optagede af at sikre denne tid til fordybelse og lagring af erfaringer. Dette gør vi ved at tilbyde barnet et "pausested" et trygt og godt sted, hvor barnet kan finde ro. Vi kan støtte barnet gennem italesættelse af behovet: "Jeg kan se at du har brug for en pause nu. Kom vi finder et rart sted du kan slappe af."

Vi forsøger at møde barnet inden barnet bliver overstimuleret og reagerer ved at falde udenfor fællesskabet. At finde et rart sted eller holde en pause, skal ikke ses som en ekskludering af barnet. Men en livline til, at barnet støttes i og arbejde med selvregulering og det at mærke sig selv. Dette har betydning for barnets oplevelse af succes og overskud. En pause kan være forbundet med, genkendeligt legetøj (fx en kuffert) eller afslapningsmusik med puder, tæpper og blive "passet på" svøbt i et tæppe. Mulighederne er uanede og vi skal finde den strategi, som passer på det enkelte barn.

Arbejdet med børn i udsatte positioner kalder på, at vi tager ansvar og reagerer med udgangspunkt i at optimere barnets trivsel.

Vi har en faglighed i huset, hvor vi jævnligt diskuterer de enkelte børns trivsel og deltagelsesmuligheder i gruppen. Vi bliver herigennem opmærksomme på, hvis et barn ikke trives, eller hvis der er behov for en særlig indsats.

Vi arbejder bevidst inkluderende, så alle børn oplever at være en værdifuld del af et forpligtende fællesskab.

Vi er optagede af at sikre chancelighed for alle børn, alle børn skal opleve mulighed for deltagelse. Dette er vores opgave og vi møder udfordringen ydmygt og med oprigtig interesse for det enkelte barn. Vi tænker aldrig: hvordan kan barnet passe ind- men tænker altid: hvordan skal vi tilpasse vores dag, så barnet trives bedst muligt.

Når vi er bekymret for et barn

Når vi oplever en bekymring omkring et barns trivsel og udvikling, har vi en klar strategi for hvordan dette gribes an.

Hvis man som voksen bliver bekymret for et barn, vil det første der sker være, at man prøver for sig selv at præcisere, hvad man ser og hvorfor det bekymrer en.

Derefter vil man typisk dele det med en kollega, hvis opgave det så er at kigge nøje på barnet for at se om oplevelsen af barnet er den samme. Hvis det er tilfældet, vil vi på et personalemøde, høre den øvrige gruppes oplevelse af barnet og derefter beslutte en forældresamtale, med det formål sammen med forældrene, at være nysgerrig på de udfordringer barnet måtte have.

Hvis vi vurderer, at barnets særlige behov kalder på anden ekspertise og personalet ønsker vejledning og støtte, vil vi i samarbejde med forældrene kontakte ressource team eller den tværfaglige support.

Der vil aldrig ske henvendelse ud af huset omkring et konkret barn, hverken skriftligt eller på anden måde, uden at forældrene er orienteret, ligesom alt skriftligt materiale også udleveres til forældrene.

Inddragelse af lokalsamfundet

I Solstrålen og Smørhullet er vi meget optagede af at komme ud i verden. Vi bestræber os på at tage ud af huset med en gruppe børn hver dag.

Børn er født nysgerrige, og det er vores intention at styrke denne nysgerrighed. Dette gør vi ved at bruge nærmiljøet. Vi tager på ture, hvor turen og det vi ser, skaber rammen og oplevelsen.

Vi tager på planlagte ture, hvor målet er at tage et fast sted hen - altid med et pædagogisk sigte. Vi tager også nærmiljøet med hjem i vuggestuen. Fx samler vi grene, blomster, sten og alt hvad der har interesse.

I Solstrålen og Smørhullet har nærmiljøet stor betydning for vores hverdag og pædagogiske tilgang. Når vi er på ture, har vi fokus på samtale, dialog og fælles oplevelser. Dette er berigende for det enkelte barn, men også for gruppen.

Billeddokumentation er en vigtig medspiller i arbejdet med nærmiljøet. Vi tager mange billeder af de steder vi besøger og stemningsbilleder af børnene. Dette bruger vi i det pædagogiske arbejde hjemme i institutionen.

Vi taler og går på genbesøg i oplevelsen og de stemninger som er forbundet med denne tur/oplevelse. Vi skaber en meningsfuld sammenhæng for barnet. Når vi skal afsted på tur igen – til det samme sted, kan billederne anvendes til og skabe tryghed og genkendelighed for barnet. Dette skal vi fortsætte med at udvikle på og være nysgerrige omkring

Gennem planlagte forløb og projekter, inddrager vi nærmiljøets mange muligheder. Dette gør vi ud fra et pædagogisk perspektiv, men også for at berige og folde projektet ud.

Vi tager på biblioteket til små arrangementer, deltager i spændende og alderssvarende tilbud gennem børnekulturhuset Amager og holder os orienteret omkring, hvad der er af tilbud for målgruppen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Det fysiske børnemiljø

I Solstrålen og Smørhullet er vi løbende nysgerrige på det fysiske børnemiljø. Vi er optagede af, hvilken indvirkning og effekt de fysiske rammer har på det enkelte barn og børnegruppen. Dette gør sig gældende både ude og inde.

Vi har i kraft af vores overordnede læringsmiljø sat rammerne for, hvordan legemiljøerne skal sikre alle børn mulighed for leg, fysisk udfoldelse og plads til fordybelse og ro. Derudover arbejder vi med en kontinuerlig justering af vores metoder omkring støj og uro.

Vi tilpasser vores overgange så børnene oplever mindst mulig uro og støj. Dette oplever vi har stor betydning for barnets oplevelse af skiftene i løbet af dagen.

En metode til at mindske støj og uro er, at dele børnene op i mindre grupper. Dette er en del af vores hverdagspraksis

Vi skal fortsætte med at holde dette fokus, da det har betydning for barnets trivsel i hverdagen.

Det psykiske børnemiljø

Vi arbejder målrettet med det psykiske børnemiljø. Vi er optagede af det lille barns ret til og krav på forpligtende samspil.

Vi har løbende fokus på vores rolle i dette samspil. Vi er optagede af at fastholde en positiv, imødekommende og favnende grundstemning. Børn og voksne med gang i vores huse, skal opleve en tillid til, at vi vil hinanden det bedste og at vi alle har en værdifuld plads i huset.

Vi har en klar holdning til hvordan vi taler med og om hinanden. Dette gælder alle i huset. Netop dette værdigrundlag, genspejles i måden vi støtter barnet, i at kommunikere omsorgsfuldt. Vi italesætter altid handlingen og ikke barnet i situationer der kalder på hjælp fra en voksen.

Dette giver barnet en oplevelse af, at dialog er et brugbart redskab. Samtidig med, at barnet på sigt lære at se intentionen bag og arbejde med en positiv tilgang til relationer og fællesskab.

Det psykiske børnemiljø skal tydeligt kunne ses og mærkes når man træder ind i vores hus. Vores intention og målsætning er, at børn med tilknytning til vores vuggestuer, skal afspejle, ro, tryghed, glæde og overskud i hverdagen og i mødet med hinanden.

Vi er som voksne opmærksomme på vores rolle og ansvar. Vi har fokus på vores mimik og gestik i mødet med børn og voksne. Vi har en positiv tilgang til hinanden og favner alle børn og voksne.

Her er der højt til loftet både ude og inde, så alle har ret til at være lige præcis den de er og det er netop derfor, de er helt særlige i fællesskabet. Dette er vores mål og intention for det enkelte barn.

Det æstetiske børnemiljø

Vi har indrettet os med udgangspunkt i barnets mulighed for genkendelighed, gennemsigtighed og plads til at gå på opdagelse. Vores stuer er indrettet med tydelige legemiljøer, hvor barnet drages af det visuelle udtryk.

Vi forholder os løbende til det æstetiske udtryk og hvilken indvirkning det har for barnet og gruppen. Vi ønsker at opnå en lyst og trang til at komme i gang med leg, hos det lille barn. Vi har arbejdet med legemiljøerne og haft fokus på, at det visuelle udtryk stemmer overens med legemiljøets funktion.

Dette skal vi fortsat øve os i at justere og tilpasse til den aktuelle børnegruppe som et dynamisk værktøj.

Derudover har vi en kreativ medarbejder tilknyttet vores institutioner. Hun præsenterer børn og voksne for værkstedets uanede muligheder.

Her arbejdes med børnekunst, kreativitet og udtryksformer i samspil med børnene. Intentionen og målet med dette er, at styrke barnets lyst til at udtrykke sig. Der er fokus på, at vi arbejder med stor respekt for barnets udtryksform. Vi viser gennem en æstetisk præsentation, at alt har værdi og intet er forkert.

Vi indretter os med visuel inspiration, der motiverer barnets lyst til leg og dialog. Det skal være tydeligt, hvad man kan lege hvor. Barnet har behov for en visuel guidning, for herigennem at lade sig inspirere og motivere til leg og fællesskab. Alle børn profilerer af denne tydelighed og guidning.

De seks læreplanstemaer

De seks læreplanstemaer.

Vi har i den første del af læreplanen, beskrevet vores pædagogiske fundament samt visioner og mål for det pædagogiske læringsmiljø. Vi vil derfor forholde os mere konkret til det enkelte læreplanstema, med udgangspunkt i at synliggøre det faglige aspekt, men set i børnehøjde og med udgangspunkt i effekten for barnet. Derudover vil vi kort beskrive den voksnes rolle og ansvar i forbindelse med det enkelte tema.

I Solstrålen og Smørhullet arbejder vi løbende med at skabe rammerne hvori læringsmiljøet understøtter barnets chancelighed. Vi er optagede af at arbejde understøttende i forhold til barnets oplevelse af deltagelse, ejerskab, nuancerede oplevelser og erfaringsdannelse.

Vores faglige afsæt er, at sikre alle børn - en tro på, viden om og erfaring med egen kunnen, identitet og fællesskabet. Dette sikrer vi gennem refleksion over om de 6 læreplanstemaer kontinuerligt kommer i spil i hverdagen. Dette skal vi kunne se, når vi arbejder med og henter ny og mere viden omkring læringsmiljøet og de grundlæggende pædagogiske principper.

Alsidig personlig udvikling

For at sikre barnet en alsidig personlig udvikling, er der nogle afgørende faktorer som skal bringes i spil.

At blive klogere på sig selv, kræver, at barnet oplever tryghed og tillid i relationen til omsorgspersonerne både de primære – som forældrene, men også de sekundære- her tænker vi det pædagogiske personale. Relationer til andre mennesker, skal etableres og styrke barnets opfattelse af sig selv og andre.

I mødet med det lille barn, er det den voksnes ansvar at være tilgængelig og nærværende. I mødet etableres en viden om og forståelse for hinanden. Dette er med til at styrke barnets, fremtidige møder med mennesker.

Når barnet oplever en tryk og genkendelig hverdag, skabes en naturlig nysgerrighed og motivation til, at være deltagende og ude på noget. Her understøtter vores pædagogiske fundament og det pædagogiske læringsmiljø denne udvikling. Vi møder alle børn som unikke individer, der alle har meget og byde på. Sammen folder vi barnets kapacitet ud og styrker barnets kompetencer.

Den alsidige personlighed afspejles i den måde barnet møder verden på, at barnet er åbent, nysgerrig og tryk ved, at gøre sig nye erfaringer gennem forskellige oplevelser og udfordringer.

Både i Solstrålen og Smørhullet, er vores åbne døre og tydelige legemiljøer bidragende til, at barnet kan gå på opdagelse, i en tryk og genkendelig arena.

Dagligdagen i vuggestuen er en tilbagevendende erfaring hvori barnet møder mennesker, opdager nye sider af sig selv og egen formåen, men også en arena, hvor relationer og tilknytning spiller en væsentlig rolle.

Vi øver os sammen i samspillet kunst. Her er det den voksnes ansvar at se intentionen bag handlingerne og italesætte samt benævne dette. Børn har behov for at blive guidet i samspillet mange nuancer.

For at motivere barnets naturlige nysgerrighed og herigennem danne sig erfaringer med egen kunnen, lysten til at deltage og troen på andres intentioner, arbejder vi i små grupper. Her finder barnet ro til, at etablere begyndende tilknytninger til andre børn. Barnet spejler sig både i de andre børn, men også i den voksne.

Nogle aktiviteter der understøtter barnet en alsidig personlig udvikling kan være:

- **Dukkeleg.** Her leger vi med dukker, barnet stifter bekendtskab med omsorg, gryende empati og fællesskab. Vi passer vores babyer, putter dem, går tur med dem i klapvogne og kigger på hinanden i legen. Vi øver os samtidig i, at dele og være en del af et fællesskab omkring en leg.

Den voksnes rolle er, at sikre legemiljøet er tydeligt. Der skal være gjort klar til leg og den voksne skal have en intention med legen. Det er den voksnes ansvar at italesætte den leg der finder sted og det der sker med og omkring barnet.

- **Huleleg.** Her forsøger vi at styrke barnets fantasi og motivation. Vi bruger tæpper, borde og andre møbler som er til rådighed.

Den voksne spørger hele tiden ind til, hvor skal tæppet være- hvem kan sidde herinde i hulen og kan man kigge ind i hulen. Vi øver os sammen med børnene i den tidlige forhandlingskompetence og udviklingen af konstruktionsleg.

Vi prøver og forsøger sammen med børnene og når det ikke lykkes, så finder vi andre måder at bygge hulen på. Barnet oplever fællesskabet og ser egen deltagelsesmulighed som betydningsfuld i legen.

Det er den voksnes ansvar at skabe rammen hvori børnenes engagement bliver bærende for legens udvikling.

- **Forhindringsbane.** Her er målet at være nysgerrig og "modig". Vi bygger forhindringsbaner både inde og ude.

Her er der plads til et større fællesskab og det betyder, at den voksne skal have fokus på barnets lyst til at afprøve egne kompetencer og begrænsninger. Den voksne har ansvar for at se det enkelte barns engagement og motivation.

Er man usikker, skal man have en hjælpende hånd eller støttende blik, hvor den voksne kropssprog styrker barnets tro på egen kunnen. Den voksne skal igen være opmærksom på at italesætte de situationer der opstår, hvor et barn overvinde en grænse, men også når noget er svært.

Her styrkes barnets opfattelse af egne grænser og egen kunnen. " Uhhh se! Anders står på brættet der vipper- du er modig Anders" den voksne skaber et fælles fokus og understøtter den oplevelse og følelse Anders oplever i situationen.

Når vi kigger på hvorvidt læringsmiljøet understøtter læreplanstemmet - social udvikling, bliver vi bevidste om:

- Troværdige og sensitive voksne der etablerer tillid og tryghed
- Tætte og forpligtende relationer i hverdagen
- Et fællesskab hvor barnet øver sig i relationer og tilknytning
- Et fællesskab der udspringer i leg og oplevelser
- Udfordringer og nye oplevelser der udvikler barnets potentiale
- Oplevelsen af og erfaring med egen deltagelsesmuligheder og lysten hertil

Social udvikling

Social kapital er afgørende for barnets trivsel, dannelse og udvikling. Derfor skal det have stor betydning i hverdagens læringsmiljø.

Barnet udvikler egne sociale kompetencer i samspil med andre. Det er i samspil med andre, at vi udvikler evnerne til at forhandle, give plads og lytte til andre. Dette er nogle vigtige elementer i dannelsen af et helt jeg.

I den daglige pædagogiske tilgang, planlægger vi de forskellige aktiviteter med udgangspunkt i barnets udbytte, her har den sociale udvikling en afgørende betydning.

Vi bestræber os på, at barnet har mulighed for, gennem hele dagen, at stifte bekendtskab med netop dette. Vi tilpasser og justerer aktiviteter og rammer, så alle børn oplever deltagelse og samspil med andre børn og også med voksne.

Metoder og aktiviteter hvor social udvikling er i spil kan være:

- **Samling.** I samlingen er barnet placeret i en konstrueret ramme, hvor et af målene er at opleve fællesskabet som en ressource.

Den voksne har ansvar for at sikre plads og taletid til alle børn. Den voksne har derudover mulighed for at justere barnets medindflydelse og deltagelsesmulighed så det er alderssvarende for det enkelte barn.

I samlingen øver vi os i at vente på tur, se hinanden i fællesskabet og glædes over hinandens valg (her er sangene det understøttende værktøj) vi skaber en stemning af glæde til og motivation for at deltage.

I samlingen har vi også mulighed for at arbejde med empati (fri for mobberi) dette gør vi gennem erfaringer børnene har, noget der er sket eller hvis et barn græder – vi benævner barnets følelsesmæssige oplevelse. ”Nora er ked af det - hun græder fordi hendes far lige er gået” – vi støtter barnets oplevelse af situationen og understøtter gruppen i at se og gøre sig erfaringer med mentalisering.

- **Børneinitieret leg.** I børns egne lege, øver barnet sig i de sociale spilleregler. Det er den voksnes ansvar at være understøttende i denne leg.

Vi er bevidste om, at vi i denne situation skal ”gå ved siden af og bagved”. Børnene udvikler legen og den voksne kan komme med forslag og justeringer, hvis legen bliver udfordret.

Når børn leger, øver de sig og forsøger at skabe mening i hverdagen. Gennem legen udvikler barnet forståelsen af sig selv, men også af og omkring andre. I social læring ligger erfaringer med at forhandle, acceptere et nej og øve sig i, at være en del af en sammenhæng.

Legen er barnets første sprog og dette fokus skal den voksne have. Det er afgørende at italesætte barnets intention og hensigt: "Du vil også gerne have den røde bil Daniel! – Mikkell har lige den røde bil, så vi kan lede efter en anden rød bil? – Mikkell, ved du om der er flere røde biler?".

Den voksne ser barnets hensigt og intention – den voksne italesætter dette overfor begge børn, herefter justerer den voksne sig og giver børnene mulighed for, sammen at komme videre i legen. Her skabes et socialt læringsrum som begge børn danner ny viden om og erfaring med.

Eksempler fra praksis

- **Tur til bondegården.** En tur til bondegården understøtter barnets sociale udvikling. Hele processen både optil under og efter turen styrker barnets sociale udvikling.

Vi snakker om hvad der skal ske, hvem der skal med og hvordan vi kommer dertil. Vi benytter evt. billeder i denne dialog. Billederne understøtter oplevelsen af, hvad der skal ske og hvor turen går hen.

Den voksne er opmærksom på at skabe rammen for turen. På vej til bondegården snakker vi om turens indhold og hvad der skal ske.

Hvad enten man sidder i klapvogn, med en ven, eller går med en voksen i hånden, oplever barnet et fællesskab og en deltagelse i noget særligt. Når vi er på bondegården skærpes den voksnes blik på det enkelte barn.

Det er vigtigt, at vi ser barnets lyst til og begrænsninger i deltagelse. "Der kom sørme den store ged- den kom helt hen til hegnet". "Jeg tror du blev forskrækket, skal jeg sidde her sammen med dig?" " Så kan vi kigge på, at Trine kæler geden på næsen".

Den voksne er opmærksom på, at børn deltager på forskellige niveauer- den voksne benævner det overfor barnet og gruppen. Her skabes en forståelse for forskellighed. Vi kan og vil ikke altid det samme. Men sammen kan vi finde en tilpasset løsning.

På turen hjem har den voksne mulighed for at tale om de mange oplevelser med børnene. Endnu engang kan forskellighed bringes i spil. Det skal være en naturlig erfaring barnet danner sig med og omkring egne grænser og andres.

Når vi kigger på hvorvidt læringsmiljøet understøtter læreplanstematet - social udvikling, bliver vi bevidste om:

- Hverdagen er bundet op omkring barnets mulighed for at danne sig erfaringer med deltagelse i forskellige situationer og aktiviteter

- Medindflydelse gennem leg og (for)handlinger er en væsentlig del af den pædagogiske planlægning
- Barnet øver sig kontinuerligt i det sociale samspil med andre herunder empati, tilhørsforhold, tilknytning og forskellighed.
- Barnet oplever deltagelsesmulighed i forskellige sociale konstellationer
- barnet stifter bekendtskab med, styrken ved hinandens ressourcer og kompetencer
- Voksne der er ude på noget og lytter til deres initiativer
- Voksne der tager ansvar for barnets sociale læringsrum. Her er plads til alle i vores store fællesskab.

Kommunikation og sprog

Det lille barn skal gennem tætte og tydelige omsorgspersoner, stifte bekendtskab med oplevelser af sprog og kommunikation som værktøjer til kontakt og fælles opmærksomhed.

Det har en afgørende betydning hvordan barnet oplever og danner erfaringer med sprogets mange nuancer. Her tænker vi både verbalt og nonverbalt.

I rejsen henimod et nuanceret sprog og sprogforståelse, anvender det lille barn alle sanser til at forstå og forholde sig til samt lagre ord og sammenhænge.

Vi skal som personale i vuggestuen være særligt opmærksomme på, hvordan vi skaber en sensitivitet og opmærksomhed på barnets muligheder for at etablere sproglige kompetencer. Vores læringsmiljø og det pædagogiske sigte omkring dannelse, børn i udsatte positioner og sammenhænge, understøtter hinanden i denne proces.

Det er vigtigt, at vi reflekterer over egen rolle og øver os i, en opmærksomhed rettet omkring dette. I hverdagen anvender vi sproget i mange forskellige sammenhænge.

Vi synger, leger med rim og remser, benævner ting og situationer, men vi "snik snakker" også. Vi har en kultur i begge institutioner, hvor vi taler meget med børnene, vi italesætter de situationer og oplevelser barnet er en del af.

Vi snakker om stort og småt. Vi benævner barnets signaler for at skabe en meningsfuld sammenhæng for barnet. "Du vil gerne have mere vand - du giver mig din kop, du er mere tørstig" her italesætter den voksne situationen og er opmærksom på at anvende ord der skaber denne sammenhæng. Fokusordene her, er vand, tørstig og vil gerne.

Barnet omgiver sig med ord, sprog og meget snak i deres hverdag. Men når barnet er i Solstrålen og Smørhullet, er vi bevidste om, at vi taler i meningsfulde sammenhænge, hvor barnet danner sig erfaringer med ord og sprog gennem handlinger og situationer der understøtter sproget.

Vi skaber rum for, at alle får taletid. Vi tager os tid til at være lyttende og nysgerrige. Vi forholder os til sprog og kommunikation ud fra en tanke om at vi ikke kan afkræve barnet sproget- men vi kan forære dem et sprog.

Eksempler fra praksis.

- **Måltidet.** Når vi spiser frokost, sidder vi altid i mindre grupper. Her er det pædagogiske fokus at udvide barnets sprogforståelse.

Vi snakker om de ting vi dækker bordet med, vi taler om hvordan maden smager og om hvilke farver vi kan finde i de forskellige retter. Vi forholder os til varm og kold og benytter tydeligt kropssprog her. Vi sender maden rundt og viser igen med kropssprog- hvilken handling der understøtter beskeden. ”Niels, kan du skubbe risene videre til Naja?” her bevæger den voksne armen i en skubbende bevægelse.

Alle børn skal have lige muligheder for deltagelse. Dialog og kommunikation ses i mange forskellige former under måltidet. Men det væsentlige i denne situation, er den voksnes rolle og opmærksomhed herpå.

Måltidet er et fællesskab hvor der gennem sprog og handlinger opstår et kendskab til hinanden og relationerne styrkes.

- **Leg i sandkassen.** 2 piger sidder og leger i sandkassen. De laver sandkager og forsøger at vende kagerne ud i sandet.

Den voksne henvender sig ydmygt og siger- ”Her sidder i to og leger” pigerne kigger op og smiler. ”ikke du” - siger den ene pige. Den voksne reagerer ved at sige ”Ej øv, Tine, kan du høre, at Ida siger, at kagerne ikke vil vendes ud – de duer ikke siger hun” Den voksne er opmærksom på, ikke at overtage handlingen og komme med en løsning, som lukker dialogen og den fælles opmærksomhed ned. ”Skal vi prøve at lave flere kager?” spørger den voksne.

Pigerne griner og siger ja. Her har den voksne sat gang i en interaktion pigerne imellem, der er opstået et lille fællesskab, hvor deres opmærksomhed bliver rettet mod hinanden og handlingen.

Den voksnes opmærksomhed er rettet mod ”strive for five”. Den voksne bestræber sig på, at holde samtalen i gang med op til 5 turtagninger. Den voksne er i denne sammenhæng, bindeled i dialogen.

- **Vi læser i bøger.** Vi arbejder også med bøger som værktøj i barnets sproglige udviklingsproces. Vi afpasser bøgerne ud fra barnets alder, interesser eller nærmeste zone for udvikling.

Hvis en gruppe børn er optagede af et særligt emne, finder vi bøger og billeder der understøtter dette. Vi bestræber os ligeledes på, at der er billeder og bøger som er tilpasset legemiljøerne.

Vi anvender bøger som et pædagogisk greb til at sikre alle børn mulighed for at deltage enten gennem ord, eller ved at pege. Når et barn peger, benævner vi altid hvad vi ser og siger ofte ” Ja der er politibilen”. ”Du peger på politibilen.”

I perioder læser vi også den samme bog igen. Her skabes en genkendelighed for barnet og vi oplever, at barnet løbende bidrager til historien- hvorefter oplæsningen tager mere form af dialogisk læsning. Oplæsningsform, hvor barnet deltager og bidrager til historien.

Når vi kigger på, hvorvidt læringsmiljøet understøtter læreplanstemaet – kommunikation og sprog, bliver vi bevidste om:

- At barnet oplever taletid
- At barnet oplever en meningsfuld sammenhæng mellem sprog og handling
- At barnet oplever fællesskaber hvor der er plads til at øve sig
- Den voksnes rolle i interaktionerne også mellem børn
- At sætte sproget i fokus og på dagsordenen
- At sikre legemiljøerne inspirere til samtale og dialog
- At barnet oplever legemuligheder der understøtter lysten til ord
- At de voksne rammesætter aktiviteter hvor sprog og dialog indgår
- At vi skal fortsætte med at snakke med børnene og ikke til børnene

Krop, sanser og bevægelse

I Solstrålen og Smørhullet har vi løbende haft fokus på særligt, at indrette os så rummene indbyder til forskellig leg.

Vi har indrettet os, så vores legemiljøer tilgodeser både fysisk udfoldelse, plads til fordybende leg og plads til det børnegruppen er optaget af. I hverdagen bruger vi ofte uderummet som en medspiller.

Vi er meget optagede af, at barnet i løbet af dagen skal have mulighed for at bevæge sig på flere niveauer, her mener vi, at barnet får mulighed for at bruge kroppen på forskellig vis, for herigennem at styrke barnets dannelsesproces.

Som tidligere beskrevet stræber vi efter, at barnet har en oplevelse af "at stå i verden som nogen". Her tænker vi meget på, at barnet får mulighed for at forsøge sig med mange forskellige kropslige bevægelser, for netop at blive kloge på egen kunnen, egne grænser og begrænsninger.

At blive klogere på sig selv, handler ikke kun om at have rytmik én gang om ugen, hos os handler det om, at man får mulighed for at forsøge sig med at deltage i så meget som det er muligt.

I processer hvor barnet afprøver nye kropslige muligheder, er vi opmærksomme på ikke at bremse barnet. Vi skal være støttende og motiverende, men også guidende, hvis barnet har behov for støtte til at mærke egne begrænsninger.

Det er den voksnes ansvar at motivere barnet, men samtidig også, at støtte og guide barnet. Hos os arbejder vi ikke ud fra tesen om, "hvis man brænder sig på komfuret, gør man nok ikke det igen". Men vi tror på, at de voksne gennem kropsbevidste signaler og en guidende tilgang, kan støtte barnet i at mærke efter, stoppe op og fornemme eller fortsætte med troen på egen kunnen.

Alle børn har krav på at opleve succes gennem bevægelsesglæde. Vi arbejder altid med udgangspunkt i zone for nærmeste udvikling. I hverdagen betyder det, at vi øver os sammen, lader børnene selv klare det de kan og er opmærksomme på, at motivere til lidt mere når barnet er klar og kan rumme det.

Vi arbejder også med fællesskabet som motivation for det enkelte barn. Her mener vi, den fælles glæde ved dans og musik, de fælles grin når vi hopper og falder på rumpen, de sjove oplevelser når vi kører scooterræs på legepladsen, men også den rare stund, når vi ligger og skal sove til middag.

Her er det den voksnes ansvar at skabe roen i det enkelte barn. *"Åh hvor ligger vi dejligt her på madrassen, kan I mærke dynen er blød"* *"Mmhh jeg ligger godt, jeg prøver at lukke mine øjne nu"*. På denne måde skaber den voksne en øget opmærksomhed hos barnet, omkring den sanselige tilstand barnet er i. Vi tror på, at for at kende sig selv, egne forcer og grænser, skal man først og fremmest kunne mærke sig selv.

Eksempler fra hverdagen

Garderoben. Når vi opholder os i garderoben, er det oftest i forbindelse med en overgang fra én aktivitet til én anden. Her skal børnene have overtøj af eller på. Vi øver os i, at huske hinanden på, at vi skynder os langsomt.

Tre drenge er kommet ind fra legepladsen. De skal have jakker og sko af. Den ene dreng hopper hele tiden fra bænken og ned på gulvet. Dette forstyrrer de andres opmærksomhed omkring den ønskede handling. Den voksne siger "Jeg kan godt se, at du har haft det super sjovt på legepladsen". "Vi har hoppet mange gange fra kanten i dag ik?" Drengen griner "Mig hopper", siger han. "Ja, du hopper", siger den voksne til ham".

Den voksne tager ham stille i hånden, kigger på ham, smiler og siger "Du skal lige sætte dig ned, tage skoene af, så kan du godt hoppe igen bagefter" Drengen sætter sig og forsøger med skoene, han giver hurtigt op da opmærksomheden ikke er rettet mod handlingen.

Den voksne siger til alle børnene "hh Svend har så svært ved de sko i dag – hvad skal vi dog gøre?" Nu samler hun børnenes fælles opmærksomhed og en af de andre drenge siger "Du gør det" "Skal jeg gøre det"? siger den voksne. Drengen, som mangler at få skoene af – siger "Nej, mig kan selv" Den voksne responderer: "Ja, det kan du nemlig godt, men det var en rigtig god ide Svend kom med. Man kan altid få hjælp jo".

Her støtter, motiverer, anerkender og guider den voksne barnet til at rette fokus på den ønskede handling. Den voksne skaber et rum hvori barnet ikke bliver begrænset eller tilrettetvist. Gennem den guidende tilgang motiveres barnet til at øve sig både i at få overtøjet af, men også i, at regulere sig selv. Dette er læring omkring egen krop og sanser.

Tur til den store legeplads. En dag skulle en gruppe børn på tur til en legeplads i nærområdet. Her er der et stort klatretårn med en rutchebane. De ældste børn kan godt komme op og selv rutche ned.

Men en lille dreng på blev så fascineret af de ældre børns latter og glæde, at han ville forsøge sig med oplevelsen selv. Én af de voksne kom til at tage ham ned og sagde "Uhh nej, den er lige stor nok til dig".

Den voksnes handling udsprang af egen bekymring omkring at tårnet var højt og kunne hun mon nå ham deroppe. Den lille dreng var ihærdig og vendte kort efter tilbage til tårnet, hvor han forsøgte sig igen.

Den voksne måtte erkende, at hun var nødt til at lægge den personlige bekymring til side og i stedet støtte og guide ham. Hun går hen til tårnet og siger "Du vil bare så gerne prøve den rutchebane, kan jeg se". Drengen smiler koncentreret til hende. "Bare kravl op, jeg

skal nok se at du kan” opmuntrer hun. Den lille dreng kommer op, han har kæmpet og smiler bredt, da han sidder oppe ved rutchebanen.

”Nu kan du rutche ned” siger den voksne, alt imens hun gemmer den personlige bekymring væk – smiler til drengen og rækker armene frem, som et signal om, at hun er også klar til at han rutcher. Drengen rutcher ned og griner, det sammen gør den voksne.

Begge to har haft en oplevelse af, at blive klogere på sig selv. Men den lille drengs læring og oplevelse af succes genspejler sig i den glæde den voksne oplever over, at det lykkes ham.

At afprøve nye muligheder, kræver mod, ihærdighed og tillid til omverdenen, det skal vi være opmærksomme på. Vi skal altid have fokus på barnets udbytte og effekten for barnet. Samtidig skal vi også sikre, at barnet øver sig i og mærke efter og lære egen begrænsninger at kende.

Når vi kigger på hvorvidt læringsmiljøet understøtter læreplanstemaet – krop, sanser og bevægelse, bliver vi bevidste om:

- Udvikling sker hele dagen
- Barnet udvikler sig bedst i en motiverende, støttende og guidende sammenhæng
- Læringsmiljøet kalder på, at barnet kan være deltagende hele dagen
- Den voksnes opmærksomhed på at være støttende og guidende
- Fællesskabet som bindeled til positive oplevelser med krop, sanser og bevægelse
- At vi skal holde fast i – at skynde os langsomt
- Der skal være balance i barnets kropslige udtryk og behov
- Den voksne skal tage ansvar for at arbejde med barnets selvregulering af følelsesmæssige trivsel
- Der skal være plads til forskellighed og vi skal se hinandens ressourcer
- Barnet udvikler sig og dannes i denne proces – bliver klogere på: Hvem er jeg og hvad kan jeg
- Glæde og en positiv grundstemning, skal være til stede hver dag og gennem hele dagen
- Barnet skal opleve glæde, erfaringer med og succes gennem kropslige udtryk og stemninger

Natur, udeliv og science

Natur, udeliv og science. At være barn i Solstrålen og Smørhullet betyder, at man bliver inddraget i og får mange oplevelser og erfaringer med naturen og uderummet.

Begge vuggestuer er meget bevidste om at benytte sig, af den naturlige nysgerrighed uderummet skaber. Naturen er foranderlig og vi skal sammen med børnene undersøge og være nysgerrige på, hvad der sker omkring os ude i naturen.

Vi laver små projekter hvor vi forholder os til dele af naturen, dette kan være krible krable tema, regn og vand eller måske sol og skygge. Mulighederne er uanede og vi lader os inspirere af børnenes interesser og årstidernes muligheder.

Det har stor betydning for barnet og børnegruppen, at de bliver fortrolige med at opholde sig i naturen. For nogle af de små nye, kan det være en ny og overvældende verden ude på legepladsen. Her tilpasser vi barnets oplevelse i en justeret og skærmet ramme.

Det at få sand på hænderne kan for nogle være grænseoverskridende, her finder vi andre veje ind til barnets oplevelse, vi støtter barnet i at børste sandet af hænderne igen og tilbyder barnet en skovl de kan grave og øse med.

Vi er opmærksomme på at vores kropssprog og ansigtsudtryk signalerer, at alt er okay. Vi er optagede af og opmærksomme på, at skabe en grundlæggende og gryende forståelse for naturen.

Vi guider børnene i denne retning, dels ved at italesætte hvad vi gør og hvorfor vi gør det. Vi tager naturen med indenfor både i form af blade, grene, sand og smådyr, som vi kigger på. Men vi undersøger også hvad der sker når den store snebold kommer ind i vasken.

Vi understøtter barnets naturlige nysgerrighed og benævner oplevelsen. "Se den store snebold bliver lille nu" – "Den smelter- det er nemlig varmt herinde"- "Kan I mærke det?" – "Vores fingre er ikke kolde mere, heller ikke næsen".

Vi forsøger hele tiden at skabe meningsfulde sammenhænge for barnet. De erfaringer barnet løbende får, skal lagres som viden barnet udvikles gennem.

At være ude i naturen kalder på, at de voksne er "ude på noget" Vi skal være nysgerrige og vække barnets interesse, for den store natur.

Vi skal gå på opdagelse sammen med børnene, være afprøvende og guide dem til en forståelse for og erfaring med naturens mange muligheder.

Vores uderum er en del af læringsmiljøet, her er blomster, buske, plads til at bevæge sig og danne kropslige erfaringer, men også plads til, at være fordybet i en lille regnorm eller en flot sommerfugl.

Som vi tidligere har beskrevet, blev vi opmærksomme på under den første tid med Corona, at den opdeltede legeplads også kunne noget.

Vi har efterfølgende besluttet, at der skal være nogle flytbare rumdelere på legepladsen. Her har vi mulighed for at skabe rum i rummet. At afskærme en del af legepladsen for at give en lille gruppe børn plads og rum til, at fordybe sig i et interesseområde.

Måske laver vi et sneglelandskab, en urtehave eller maler med muddermaling. Vi bestræber os på at tilbyde barnet erfaringer med naturen, således at barnets viden om og erfaringer med naturen etableres og lagres som fundament i barnets dannelsesproces og måde at være til i verden på.

Vi passer på naturen og alt der lever i den - vi låner naturen, men afleverer altid det lånte tilbage. En mariehøne skal vi sætte ud igen, den skal ikke blive i det lille forstørrelsesglas. Edderkoppen inde på stuen, skal vi hjælpe ud i naturen, for der kan den bedst lide at være og vi smider ikke papir og andre materialer i uderummet. Vi rydder op efter os. Dette er en naturlig del af vores pædagogiske tilgang.

Med tiden danner og skaber barnet egne erfaringer med dette og på sigt, er det vores mål og vision, at barnet vokser op og bliver "små" naturpatruljer, der også passer på naturen og livet i naturen.

Naturen er med til at danne os som mennesker. Det er i naturen, at vi mærker os selv og sanserne er i spil. Blæsten i ansigtet, regnen på næsen og kulden der gør noget inde i kroppen. Barnet danner konstant nye erfaringer med naturen og gennem erfaringerne skabes barnets oplevelse af sig selv i et større perspektiv. Som tidligere beskrevet, så skal man kunne mærke sig selv for at kende sig selv.

Eksempler fra hverdagen.

Tur til dyrelegepladsen på bryggen. En gruppe børn skulle på tur til en nyopdaget bondegård i Sydhavnen. Én af de voksne havde opdaget dette skønne sted og ville præsentere børnene for livet derude.

På bondegården var der får. Børnene blev meget optagede af fårene og de brugte lang tid på, at se, mærke og snakke om fårene. Vi pædagoger italesætter, det børnene oplever: "Hvad spiser et får?" "Kan I mærke at pelsen er fedtet?" "Pelsen passer på, at fåret ikke fryser og bliver våd!" "Vi bruger jakke og regntøj, fåret bruger pels!".

Barnets viden om andre dyr udvides gennem en fælles nysgerrig tilgang. På turen hjem sang vi "Mææ siger det lille lam" til stor glæde for børnene. Vi sagde mæææ og grinede.

Da vi kom hjem til vuggestuen, fortalte vi hvad vi havde oplevet. Den ene pædagog havde samlet en bunke fåreuld op fra græsset. Hun viste det frem og børnene kunne mærke på det og fornemme pelsens fedtede, men også bløde struktur.

Her skabte den voksne sammenhæng mellem turen og oplevelserne. Der blev etableret en genkendelighed og sammenhæng for barnet.

Dagen efter skulle børnene, der havde været med på turen, lave små får hvor de skulle bruge den fine uld. De startede med at kigge på billeder fra turen og så gik de i gang. Her skabte den voksne endnu et læringsrum for det enkelte barn. De arbejdede med indtryk - sanser - sammenhæng og udtryk.

Muddermaling på legepladsen. En eftermiddag var vi igen ude på legepladsen. Børnene legede og der var en rigtig god stemning.

Ét barn finder en pensel som er faldet ud af et åbent vindue. Barnet og særligt penslen tiltrækker sig hurtigt opmærksomhed - og mange vil gerne se og holde den pensel.

En opmærksom medarbejder ser dette og henvender sig til børnene. "Ej se lige der - Maja har fundet en flot gul pensel" "i kunne også godt tænke jer en pensel, kan jeg se" hun afventer børnenes respons. Børnene tilkendegiver, at det vil de rigtig gerne.

Medarbejderen henter nogle pensler og en kande med vand. Hun trækker ned i den ene ende af legepladsen hvor der er lyse fliser på jorden. Børnene følger nysgerrigt efter. Vi skal bruge noget jord og skåle siger hun. "Kom vi finder det" hun inviterer børnene med ombord og alle går nysgerrigt til værks.

"Hvor kan vi finde jord henne?" spørger hun. Flere af børnene viser vej hen til et bed ved hækken. De tager lidt jord op i en spand. "Nu skal vi finde en lille skål – alle sammen skal finde en skål" siger hun. Endnu engang inviterer hun børnene med ombord og fastholder deres motivation og nysgerrighed. "KOOOM" siger hun og med sit kropssprog signalerer hun med armen og kroppens retning hvilken vej de nu skal.

De finder skåle i og omkring sandkassen. Så går de tilbage og pædagogen hjælper børnene med at komme lidt jord og lidt vand i barnets lille skål. "Nu skal vi røre rundt i vores maling" siger hun – hun laver røre bevægelser med den ene arm. Børnene kigger på hende og går stille i gang. Den voksne begynder at male på én af fliserne med den våde mudderdjord. "Se siger hun - muddermaling!" hun smiler. Børnene begynder at male og her opstår endnu et læringsrum hvori barnet udvider egen viden om og med naturens mange muligheder.

Barnet oplever en ny tilgang til naturen. Sammen med en guidende voksen, går de kreativt til værks og skaber en aktivitet, der er sjov, udviklende, lærerig og med til at danne barnets viden om sig selv.

Når vi kigger på hvorvidt læringsmiljøet understøtter læreplanstemmet – Natur, udeliv og science, bliver vi bevidste om:

- Når børn viser en interesse eller vi ser barnets intention, skal vi bestræbe os på at finde en løsning og være "ude på noget" sammen med børnene
- Vi øver os i at se muligheder frem for begrænsninger
- Vi tager ansvar for barnets oplevelse med og af naturen
- Vi pirrer barnets nysgerrighed og undren
- Vi skal fortsætte med at arbejde i projekter hvor naturen er medspiller

- Vi skal holde fast i barnets naturlige tilgang og følge trop. (gå ved siden af og bagved)
- Vi skal sikre alle børn gode naturoplevelser – tilpasset barnet
- Vi skal gøre mere ved vores legeplads- urtehave, lille drivhus, små rum i det store rum
- Fortsætte med vores bedste plantedag og arrangementer hvor naturen inddrages.
- Vi må aldrig blive trætte af udelivet- vi skal lade os inspirere af hinanden og hente mere viden omkring naturens mange muligheder (naturcenter amager, forløb på bondegården, de små urtehaver ved sundholm mm)

Kultur, æstetik og fællesskab

Vi tror på, at det lille barn forsøger gennem indtryk og udtryk, at danne sig et nuanceret kulturelt fundament. Gennem planlagte forløb, hvor barnet har mulighed for at fordybe sig i forskellige udtryksformer- skærpes barnets sanser og barnet danner sig, viden og erfaring.

Det lille barn drages af sanselige indtryk, barnet er opmærksomt på farver, former og forskellig konsistens såsom strukturer og smagsindtryk.

At blive præsenteret for visuelle udtryk, er en del af den kulturelle dannelse, samtidig er det et understøttende værktøj der styrker barnets muligheder for at udtrykke sig.

Vi er meget optagede af, at der ikke er et endeligt facit, det er den skabende proces som viser vejen. Vi arbejder kontinuerligt med at sikre denne ramme. Det lille barn øver sig, barnet oplever de forskellige udtryksformer forskelligt og hos os, er der intet som er forkert, her er alt unikt og helt specielt.

Dette understøtter vi i vores præsentation af børnenes skabende, kreative udtryk. Som tidligere beskrevet, arbejder vores kreative medarbejder hele tiden med dette og hun styrker herigennem også medarbejdernes forståelse for og viden om kreative processer og den visuelle værdi.

Kultur kommer i mange former, alle med deres særlige udtryk. Der er bl.a. den musikalske kultur, den relationelle kultur, den samfundsmæssige kultur og så er der den traditionsbærende kultur.

Vi forsøger hele tiden at forholde os til de mange kulturelle arenaer i vores praksis. Vi har forskellige mærkedage, som vi fejrer og sætter særligt fokus på.

Vi bestræber os på at skabe et læringsmiljø, hvor barnets viden om sig selv og fællesskabet bredes ud. Herunder ligger viden om hinandens følelser, oplevelser og kulturelle afsæt.

Dette gør vi med billeder, plakater og andre visuelle platforme der skaber rum for dialog og samtale. Derudover er vi opmærksomme på, at vores legetøj repræsenterer diversiteten i husets mange små mennesker. Dette kunne være dukker med forskellig nationalitet og bøger med forskellig kulturelt afsæt.

Vi bestræber os på, at rammesætte legemiljøerne, så alle børn kan genkende elementer fra deres egen virkelighed. Dette er dog et område vi fortsat skal være nysgerrige på at videreudvikle.

Når vi kigger på hvorvidt læringsmiljøet understøtter læreplanstemaet – Kultur, æstetik og fællesskab, bliver vi bevidste om:

- Vores praksis afspejler en bred kulturel forståelse og engagement
- Barnets dannelsesproces styrkes gennem dette læreplanstema
- Barnet udvikler en bred og nuanceret forståelse af sig selv og verden omkring sig
- Barnet udvikles, gennem de skabende processorer hvor fællesskabet er et af fokusområderne
- Barnet møder forskellige tilgange og metoder, hvilket styrker barnets læring
- Den voksnes ansvar træder frem og kalder på engagement, nysgerrig tilgang og motivation
- Endnu engang bliver grundstemningen en afgørende medspiller for barnets oplevelse

Evalueringsskulturr

Vi har altid været optagede af at snakke om vores praksis. Dialog, refleksion og fælles debat, har altid haft en værdifuld plads hos os. Vi er nu blevet mere bevidste om, at denne refleksion og evaluering kalder på en ramme og en metode, hvori vi kan blive klogere på egen praksis. Vi skal implementere en dialogbaseret og mere struktureret refleksions- og evalueringsskulturr. Formålet med dette er, at vi skal være nysgerrige på egen praksis samt effekten for barnet. Dette skal ske i en fastsat ramme. Det betyder ikke, at der ikke skal snakkes og drøftes iagttagelser. Med det betyder, at vi skal rammesætte vores pædagogiske refleksioner i en evalueringsskulturr, hvor vi bliver klogere på egen praksis.

Man kan beskrive det lidt som: Hvad skal vi lære, for at barnet kan lære?

Vi arbejder med:

- **SMTTE.** Vi udarbejder SMTTE-modeller omkring projekter, børnegrupper og forløb med enkelte børn.
- **TOPI.** Vi udarbejder TOPI 2 gange om året. Vi anvender TOPI som et fagligt greb omkring barnets mange nuancer, men også i samarbejdet med forældrene for herigennem at højne kvaliteten af de planlagte samtaler.
- **Dagbog.** Her bestræber vi os på at beskrive dagens mange oplevelser, men også den pædagogiske tanke bag. Vi øver os konstant i at være formidlende og beskrivende omkring det pædagogiske arbejde. Vi ser dette som et værktøj til dialog og formidling.
- **Stuemøder/teammøder.** Vi har rammesat en ny struktur for møderne. Møderne er delt op i 3 mødeformer. Der er et planlægningsmøde- et børnemøde og et samarbejds-møde. Dette har vi gjort, da alle tre områder kalder på tid, involvering og fordybelse. På møderne er der fokus på refleksion og evaluering. Vi skal på møderne løbende opsætte et mål, et emne vi ønsker at vide mere om. Dette kan f.eks. være et legemiljø i fokus. Her skal grupperne beslutte hvordan de vil indhente ny viden omkring emnet, samt hvad de ønsker at blive klogere på. Dette kan enten være gennem iagttagelser, små videosekvenser eller billedokumentation. Den indsamlede data, skal evalueres i gruppen og man skal ud fra dette hente ny viden til gavn for det pædagogiske arbejde og for barnets udbytte. Grup-

pen har derudover ansvar for, på et personalemøde, at inddrage det øvrige personale i forløbet. Her skal den nye viden bringes i spil og sammen skal vi som en enhed blive klogere på praksis.

Eksempel på en metode

Når en stue, en gruppe eller en medarbejder får ny viden, skal denne viden deles med kollegaerne således at det er til inspiration for alle. Vi kan ikke **alle** vide alt, men vi skal **alle** vide noget. Og vi skal bestræbe os på at brede vores viden ud. Dette gøres i rammede strukturer, hvor vision og mål er tydeligt.

Derudover vil der hen over året komme input fra ledelsen. Disse input vil tage afsæt i vores læreplan. Her vil vi stille skarpt på hvordan læringsmiljøet understøttes af den daglige praksis og om læringsmiljøet styrker, støtter og beriger barnets mulighed for trivsel, udvikling og dannelse. Dette kan være i form af en opgave i praksis, eller artikler til debat eller podcasts til inspiration. Dette er metoder til at skabe fælles forståelse for kerneopgaven og en ensartethed i den pædagogiske praksis. Hvor fagligheden og motivationen findes i hverdagens små og store stjernestunder med og omkring børnene.

Der bliver indarbejdet et fagligt emne på alle personalemøder således, at vi sikre konstant opmærksomhed på udvikling og innovation i praksis.

Vores evaluering og refleksion vil vi vægte højt i de kommende 2 år. Vi har behov for at dygtiggøre os inden for dette område, så vi styrker kvaliteten i den pædagogiske tilgang til læringsmiljøet. Vi skal være optagede af, hvordan vi konstant har fokus på barnets udbytte og vurderingen heraf. Vi skal undersøge hvordan det kommer til udtryk og hvad effekten er for barnet.
